# СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ І. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION I.

РІК LI. Ч. 29. Джерзі Сіти, Н. Дж., субота, 13. лютого 1943. No. 29. Jersey City, N. J., Saturday, February 13, 1943. VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807 THREE CENTS in the United States of America.

ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки. Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS elsewhere.


## Вже Виготовлено Плян Аліянтської Інвазії Европи

З промови британського премієра, Винстона Чорчила, яку він виголосив в британськім парляменті, виходить на яв, що є вже готовий точний плян военних операцій Аліянтів на протяг найближчих девять місяців. В тому часі наступить інвазія Европи. Пів міліона аліянтського війська, що його мають Обєднані Держави в Африці, має тепер за завдання очистити Африку з військ „Осі", а далі теж і Середземне море. Як одно так друге є тільки вступом до інвазії Европи, яка може начатись в Балкану, а може з Норвеґії, а можливо з Франції. На те останнє звертають особливу увагу націсти, що вже не висмівають думки про інвазію, а навпаки, тепер уже самі нею лякають німецький нарід. Кажуть, що інвазія зачнеться з Франції тому, бо Аліянти захочуть в першу чергу знищити ворожі бази, звідки оперують субмарини, чи де їх направляють і будують. Чорчил виразно підкреслив, що в военних плянах займає чолове місце боротьба з загрозою, спричиненою ворожими субмаринами.

## Ґенерал Айзенговер Обняв Начальний Провід у Боротьбі за Туніс

Наступило в Африці таке обєднання верхових аліянтських военних команд, що має за завдання звільнити Туніс спід влади „Осі", але яке може стати зго дом теж і тілом, що керуватиме інвазією Европи. Так треба розуміти тимчасове піднесення ґен. Двайта Д. Айзенговера до ранґи повного ґенерала і підчинення під його верховну команду таких славних британських командантів як ґенерала Аліксендра, військового ветерана спід Донкерку і з Бурми, а далі адмірала сера Ендру Конінґгема і летунського маршала сера Артура Тедера. При чому треба ще мати на увазі, що під командою ґен. Аліксендра є, наприклад, такий славний ґенерал як Бернард Л. Монтґомері, командант Восьмої Британської Армії, що то прогнала армію ґен. Ромеля з Єгипту і Лібії.

### ТВОРИ П. УГЛИЦЬКОГО НА РАДІО

Дня 23. лютого б. р. радієва стація WOR передаватиме в годині 11:30 в ночі українську симфонічну музику під назвою „Симфонієта". Орхестрою диригуватиме відомий український композитор, проф. Павло Печеніґа-Углицький. Будуть виконані вимки з його опери „Відьма", основаної на повісти Гребінки „Чайковський". Будуть відіграні такі точки з „Відьми": 1) „Променада" з епільоґу опери-танець фуріозо; танок громів, духів та всякої „нечистої сили". 2) Орієнтальна сцена з другої дії. 3) „Дощ" з третої дії — симфонічна ілюстрація дощу. 4) Інтермеццо — з балету і любовної сцени. 5) „Татарська змова" в дорозі на Січ — татарська музика. 6) „Ґопак" з першої дії.

### ПРОТИ „ВЕЛИКОЇ ПОЛЬЩІ"

Лондонський кореспондент часопису „Пі Ем" в Ню Йорку (з 8. лютого) пише про ті клопоти, які мають Обєднані Держави з польськими домаганнями щораз більшої Польщі. Каже, що такі домагання представляв ґен. Сікорскі теж і президентови Рузвелтови. Далі кажеться, що ті польські пляни „підгризають гармонію, яка існує між Обєднаними Державами". Автор „квестіонує їх реалізм". При тому згадує теж і про українські та білоруські землі, як і Вильно, що то є у тих польських плянах.

### ДОБРЕ СПОСТЕРЕЖЕННЯ!

Читаємо в канадійськім часописі „Український Робітник":

„Пише большевицьке „Українське Слово" в Виннипеґу, що „Україна була радянською й буде радянською". Що була, то була, але що буде, то це ще вилами на воді написане".

### КЮДАГИ ПРО РОСІЮ І ПОЛЬЩУ

„Мілвокі Джорнел" (з 27. січня) помістив допис про відчит М. Кваnішевського, радника польської амбасади в Вашинґтоні, в якому він представляв, що Польща завжди намагалась жити в добрих відносинах з Росією, згідно з совєтсько-польським договором про ненапад. Нарушила це, казав він, Росія, коли в вересні 1939 року помагала Німеччині підбивати Польщу. Тепер, казав Квапішевскі, залежить все від Росії, які будуть дальші відносини. Джан Кюдаги, бувший американський амбасадор до Польщі, що заініціонував цей відчит, сказав по відчиті, що він припускає, що „Росія тепер додержить свого слова і Польща вийде з війни з ненарушеними границями", бо „сильна Польща є потрібна для вдержування рівноваги в Европі".

### „КАЗКА ПРО ОДНО МІСТО"

Бюро Военних Інформацій в Вашинґтоні випускає книжку п. н. „Тейл оф ей Ситі", що передасть те, що переживала Варшава в часі наступу німців і німецької облоги.

### УКРАЇНСЬКІ КОСТИ В ГОНҐ КОНҐ

„Будучність Нації" подає чотири фотоґрафії українсько-канадійських хлопців, що згинули в Гонґ Конґ. Це: Михайло Касіян, що оставив дружину і двох синів, Василь Гардистий, Н. А. Осадчук і Максим Школьний.

### ЯПОНЦІ РОЗГРОМЛЕНІ В НОВІЙ ҐВІНЕЇ

Аліянтська Головна Кватира в Австралії оголошує, що японці зістали в останніх боях в Новій Ґвінеї цілком побиті і втратили тисяч убитих і много ранених.

### КАЖУТЬ, ЩО ПОЛЬСЬКА АРМІЯ ЗБІЛЬШАЄТЬСЯ

Американські кореспонденти подають з Лондону, що в звязку з плянами інвазії Европи збільшується постійно теж і польська армія, що є на Близькому Сході під проводом ґенерала Андерса. Вона думає відіграти важну ролю. Польські військові кола в Анґлії рахують на те, що вона перша ввійде на польську землю, захоплюючи в першу чергу т. зв. „креси", себто головно західно-українські та білоруські землі.

### ПОСПІШИВСЯ З ВІДОЗВОЮ!

ОНА подає, що Ерік Кох, німецький державний комісар для України, видав з нагоди Різдва оповістку, звернену до німецьких вояків на совєтсько-німецькому фронті, в якій запевняв їх, що по війні матимуть нагоду осісти на багатих українських землях і господарити. А ось тепер приходиться німцям тікати з тих територій, які вони думали кольонізувати.

### ЧИ НАЦІСТИ СПИНЯТЬСЯ НАД ДНІПРОМ?

Британські военні знавці підкресляють, що совєтські війська віддалені в Україні в деяких місцях всього 65 миль від Дніпра. Кажуть, що так виглядає, що вони будуть намагатись вдержатись за всяку ціну на Дніпрі й Двині. Одначе такий відступ означав би для німців теж і втрату Естонії та Латвії. З Харкова, промислового центру України, який минулої зими вдержали німці в своїх руках при надзвичайнім напруженню, тепер, як заповідають, вони будуть змушені відступити. Як далеко, годі передбачити. Може це скінчиться на Дніпрі, а може відступлять ще далі, подає Асошіейтед Прес з Лондону.

### В КВІТНІ ОСЯГНУТИ ТЕ, ЩО В ГРУДНІ

Це відноситься до закупна военних бондів. Секретар скарбу Морґентав подає, що в грудні кампанія за военними бондами випала знаменито, бо в тому місяці розпродано военних бондів на суму $12,906,000,000. Те саме треба буде осягнути в „Кампанії Перемоги", що призначена на квітень.

### ПЕВНА ОЗНАКА РОЗКЛАДУ

Американські кореспонденти доносять з боевого фронту в Тунісі незвичайно важну новину: вже появляються німецькі дезертири, між якими є вояки, що перебули найтяжчі кампанії в Франції, на Балкані й в Росії. Це означає, що вояки вичерпані з сил і тому їх мораль підупадає. Отже зачинає повторюватись з німецькими вояками те, що було в минулій світовій війні перед самою німецькою прогрою.

### ПОСТРІЛИЛИ НАЦІСТІВСЬКОГО ПРОПАҐАНДИСТА

В Газі, Голяндія, пострілено д-ра Г. Рейдона і його жінку, як подають, кимсь з „опозиції". Рейдон був назначений недавно націстівською владою міністром пропаґанди. Деякі вісти, що дійшли до Лондону, подають, що пострілм були смертельні. Якщоб так було, то це означалоб, що на протязі тижня вбито двох близьких співпрацівників Антона Музерта, націстівського нідерляндського провідника.

**"SVOBODA" (Ukrainian Daily)**
**FOUNDED 1893**
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

# Постійно Памятати за Воєнні Бонди!

Тут і там підносяться думки, щоб приступити до примусової продажі воєнних бондів. Та наш уряд уже неразь заявляв, що він є ще далі за добровільну продажу, а проти примусу.

Поправді таки нема урядови потреби зміняти наразі ось ту його засадничу думку. А чому? — не тяжко буде зрозуміти, коли зважимо, що від часу підступного японського нападу на Перл Гарбор маємо майже 50 міліонів американців, що добровільно закупили воєнні бонди. Це є такий рекорд у продажі воєнних бондів, що побиває всі того роду рекорди світа, в кожній державі й серед кожного народу.

І треба ще взяти під увагу теж і те, що маємо тепер в Америці до 25 міліонів осіб, котрі правильно закуповують воєнні бонди кожного місяця чи тижня з тих платень, які заробляють. А урядові комунікати подають, що вже наближаємось до цього, що матимемо в Америці незабаром 30 міліонів робітників, що інвестуватимуть правильно по 10% з своїх заробітних платень у воєнних бондах.

Як бачимо, те все це — добрі новини. Але війна триває далі й не знати, коли закінчиться! Найзавзятіші бої — ще перед нами. А це означає, що перед нами стоять ще нові, великанські грошеві витрати не тільки для воєнних потреб Америки, але й Обєднаних Держав. Ось тому треба далі закуповувати добровільно воєнні бонди в ще більшій скількости як досі. Бож треба давати державній скарбниці нові фонди і не допускати до того, щоби треба було вживати на це аж примусових способів.

Усяка допомога воєнній акції, що виходить з доброї волі, підносить духа не тільки у запіллю, але, що важніше, скріпляє духа тих, що на фронті. Бо це є вияв нашої віри в певну перемогу. А віра значить дуже багато. Так чомуж її далі не піддержувати таким матеріяльним вкладом, що є доброю фінансовою інвестицією! І то в такому часі, коли за справу, на яку складаємо гріш, інші віддають своє життя.

# "Фрі Юроп" про Україну і Українців

Лондонський журнал „Фрі Юроп" подає, що загарбані німцями землі на сході Европи поділено націстами на два державні комісаріяти: один для Остлянду, а другий для України. Обидва комісаріяти підлягають Державому міністерству для окупованих східних територій. Його осідок: Берлін. На чолі того міністерства стоїть Алфред Розенберг.

Державний Комісаріят для України має свій осідок в Рівнім на Волині. Державним комісарем є Еріх Кох, ґавляйтер Східньої Прусії. Комісаріят є поділений на сім округ. Волинь і Поділля — ґенеральний комісар Шене в Луцьку. Житомір — штурмовик — бриґадир Лейзер. Кієв — Валдемар Маґуня. Чернигів. Миколаїв (Оперман). Дніпропетровськ (Клявз Зельцнер). Таврида (ґавляйтер А. Е. Франфенфельд в Мелітополі).

Білосток влучено як „полудневу Прусію" до Східної Прусії разом з округою Цеханів. Східною Галичиною, яку влучено в Ґенеральне Ґуберінаторство, править ґубернатор Ганс Франк, що є в Кракові.

Басарабію і Буковину прилучено до Румунії, як теж Трансністрію.

На чолі Українського Центрального Комітету в Кракові є далі професор д-р Володимир Кубийович, якому дозволено займатись тільки харитативними справами. Український Краєвий Комітет у Львові підчинено краківському Центральному Комітетови. Проф. Юрій Полянський не стоїть на чолі львівського комітету і не знати, що з ним сталось. Головою львівського комітету є д-р Кость Паньківський. Редакторами „Краківських Вістей" є Степан Баран і Павло Лисяк. Д-р Теофіль Володець є головою Українського Комітету Воєнних Полонених. Організаторами німецько-української військової співпраці є: проф. Філярет Лукянович, полк. Роман Сушко і Ріко Ярий. Таке подає кореспондент журналу „Фрі Юроп" з 1. січня б. р.

# *До Наших Послів в Америці й Канаді...*

Канадійська „Будучність Нації" (з 1. лютого) висказує радість, що американський українець, Іван Ґонас з Індіяни, зістав вибраний уже другий раз стейтовим сенатором. І пише ще таке:

„Це красно, що маємо послів і сенаторів в Америці й Канаді. Дай Господи, щоб ми їх мали якнайбільше, та щоб вони на кожнім кроці виносили та збільшали честь українського імені як чільні представники в законодатних палатах. І ми свято віримо, що так воно є. Але ми **також бажалиб і хотілиб, щоб вони збільшали більше як досі розголос про права і терпіння українського народу в Україні та домагалися прилюдно і отверто для України тих самих прав, що їх признається іншим народам.** Одначе покищо поза одним світлим і незабутнім виступом посла Глинки — досі ніякий інший наш посол чи сенатор в Канаді і Америці не здобувся нажаль на явний і рішучий виступ в обороні України та її прав на вільне, незалежне життя в своїй власній державі. Пишемо „нажаль", бо віримо, що це станеться! І чим скорше станеться, тим краще".

## ЯК Є У ЛЬВОВІ?

„Дер Ґренцботе", що виходить в Братиславі, подає дещо з життя у Львові. Пише, що найкращі каварні та ресторани є призначені для німців. Вступ до них не є дозволений для українців і поляків. В трамваях є дві переділки, одна для німців, а друга для „місцевих". Назви вулиць і на склепах є німецькі. Вечерами видно на вулицях тільки німців. Українці й поляки сидять по хатах, бо там ще найбезпечніше. Жидів, що є в ґетто, є тепер коло 50,000. Перед війною, як подає газета, мало їх бути 120,000.

Знову „Гамбурґер Фремденблят" називає Львів останнім европейським містом на сході. Він має стати у пляні німців останнім торговельним центром на шляху до України. Місто, як заповідають німці, буде розбудоване. Для цеї цілі постійно спроваджують до Львова щораз більше німців, яких є тепер понад 13,000, коли давніше не було їх більше як кілька сот. Місто поділено тепер на 11 округ, з яких найкращі чотири віддані для розміщення німців.

—FOR VICTORY: BUY BONDS—

## ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 11. лютого 1943 помер у Медікал Сентер у 62 році життя

**МИХАЙЛО ШИРКА,**

член Тов. Укр. Клюбу Поступового, від. 70 У. Н. Союзу в Джерзі Ситі, Н. Дж.

Покійний походив із села Прислоп, повіт Турка, Західна Україна. До У. Н. Союзу вступив 1910 року.

Похорон відбудеться в понеділок, 15. лютого, в годині 1:30 пополудні, з дому жалоби, 403 Whiton St., до греко-кат. церкви св. Марії, cor Pacific and Bramhall Ave. — Просимо членів, вільних від праці, взяти участь у похороні.

Покійний полишив у смутку жінку Елисавету; дочки: Енґес (замужну Матлак), Анну (замужну Молотник), Гелену і Марію; синів: Михайла і Івана та чотири внуки. — В. Й. П.!

Володимир Кушнір, секр.



## ДОБРИЙ МУЗИЧНИЙ ВИХОВНИК

З Музичної Школи професора Е. Турули в Винніпеґу вийшло за час від 1924—1942 року поверх дві сотні учнів, що зложили іспит до Торонтонської Музичної Консерваторії, переважно з високим відзначенням, а навіть з срібною медалею. Багато з тих учнів є вже самостійними вчителями музики, солістами і диригентами.